

Տարեկան դրոշմ 140 դր.
Վեցամսեայ " 75 "
Տարեկան " 40 "
Մէկ ծանուցում տողին 3 դրոշմ է :
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1 թն
եւ 16 թն կը սկսին :

Դուրս երթալից լրագիրներուն ծախսու
ծախսը առնուլին վրայ է :
Լրագրոյ վերաբերեալ նամակ կամ որ
եւ իցէ գրութիւն, խմբագրին պիտի
աղղուի . եւ ասոնց ծախսուն ծախս
քը խրկուին վրայ է :

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 21 ՅՈՒՆԻՍԿԱՐ

Ի նորայն յունիսկ 12/24 թու
ւով Բ. Գուրու եկած հեռագրական
լուր մը կը ծանուցանէ թէ նոյն օրը
Մեղրոյ Ա. Թագուհին անձամբ խոր
հրդարանը բացեր, եւ այս առթիւ
հետեւեալ ատենախօսութիւնն ըրեր է,
որ ժամանակիս քաղաքական երեւելի
անցքերուն նկատմամբ մեծ կարեւորու
թիւն ունենալով՝ ուշադրութեան ար
ժանի կը համարինք :

“ Մեղրոք եւ Պարսկոյք .

“ Օտար տէրութեանց հետ ունե
ցած յարաբերութիւններս բարեկամա
կան եւ զոհացողիչ վիճակի մէջ են
միշտ : Խորհրդարանիս զոյգմած ժամա
նակը ծանուցեր էի ձեզ, թէ ինձի ա
ռաջարկութիւն եղած էր որ Խաղաղայի
ներկայ վիճակին եւ ապագայ պայմանին
վերաբերեալ կարգադրութիւնները որո
շելու նպատակաւ Եւրոպայի մեծ տէ
րութիւնները ժողով մը ընելու ըլլան
նէ՛ եւ ալ երեսփոխան մը կը խրկեմ
նոյն ժողովին :

“ Եւքը Աւստրիոյ ու Պարսկոյ
կայսրներէն պաշտօնական կերպով հը
րաւեր ընդունեցի երեսփոխան մը խրկե
լու :

լու հերութեանց ժողովին, որ 1815 ին
Ալեքսանդրի գաղաղութիւններուն մաս
նակից եղող ութ տէրութեանց երես
փոխաններէն պիտի կազմուէր, եւ նպա
տակը պիտի ըլլար Յուրիքի մէջ ստե
րադրութեան գաղաղութիւններուն տե
ղեկանալ, եւ Հռոմի Սարտինիայի ու
Վարօլի տէրութեանց մասնակցու
թեամբ Խաղաղայի խաղաղելուն եւ ա
նոր բարօրութիւնը ամուր ու տեւա
կան հիման մը վրայ հաստատելու ամե
նայարմար միջոցներուն վրայ խորհիլ :

“ Ես միշտ փափաքող ըլլալով խա
ղաղութիւնն հաստատ պահելու նպա
տակաւ եղած գործերուն ջանակից ըլ
լալու, վերոյիշեալ հրահանքն ընդունելի
բայց միանգամայն ինքնուրոյն, որ ըլլալից
ժողովին մէջ եւ ամուր պիտի բռնեմ այն
սկզբունքը թէ զուրմէն որ եւ իցէ օտար
գործութիւն մը չպիտի գործածուի խա
ղաղութեան մասնաւոր կողմաւորութիւն
մը կամ սահմանադրութիւն մը բռնել
ընդունել տալու համար :

“ Այնպէս պարագաներ վրայ եկան որ
հերութեանց ժողովին գումարումը եւ
ձեռքիցն՝ առանց զուգործան օր մը որոշ
վելու . բայց ես պիտի աշխատեմ թէ տե
րութեանց ժողովն եւ թէ զատ բանակ
ցութիւններու մէջ Խաղաղայի ժողովոյ
եան համար այնպիսի ազատութիւն մը
ձեռք բերելու որ ազատ ըլլայ իր ներ
քին ինքնիշխանութեան :

քին ինքնիշխանութեան մէջ զէնքով միջնորդու
թիւն ըլլալէ . եւ վառահոգութիւն ունիմ
որ Խաղաղայի գործերը խաղաղութեամբ եւ
զոհացողիչ կերպով կարգի կը դրվին :

“ Այս միջոցին բանակցութիւն կը
նեմ գաղաղացող կայսեր հետ՝ երկու
ազգաց մէջ առեւտրական յարաբերու
թիւններն ընդարձակելու եւ զանոնց ի
րարու կապող բարեկամական գաղաղութ
եան կապերն աւելն սկսելու համար :

Սարտինիայի ու Սարդիի մէջ վեճ
մը ծագելով, բարեկամաբար ջանացի
թիւններով եւ առաջին անգամ, բայց
ցաւելով կըսեմ, չկրցայ յաջողիլ :

“ Չիմաստանի խնդրոյ վրայ ալ խօ
սելով Թագուհին կըսէ թէ “ շատ ու
րախ պիտի ըլլամ, թէ որ Չիմաստանի
կայսրը՝ Մեղրոյ ու Պարսկոյ լիազօր
դեսպաններուն կողմանէ իրեն եղած չա
փաւոր առաջարկութիւններն ընդունե
լով՝ բանութիւն գործածելու հարկ չթո
ղու : ”

Եւրոպական օրինաց խնդրոյ վրայ
ալ հետեւեալ խօսքերը կըսէ : “ Խոր
հրդարանին մէջ ժողովուրդը ներկայա
ցնելու վերաբերեալ օրէնքները չափա
ւորելու եւ այս ներկայացումը կամ՝ եւ
րեսփոխանութիւնը աւելն ընդարձակ ու
ամուր հիման մը վրայ հաստատելու մի
ջոցներ պիտի առաջարկվին ձեզի : ”

— 0 —

Սովորական ծախսով եկած լուրն
ըր վերոյիշեալ հեռագրական լուրերէն
հին ըլլալով, Խաղաղայի խնդրոյ վե
րայօք լրագիրներուն մէջ հրատարակ
ված զանազան լուրերն ու խորհրդածու
թիւնները մեծ մասամբ աւելորդ կը հա
մարվին . ուստի անոնց մէջէն խիստ կարե
ւորագոյնները միայն կը քայլենք :

Տայանիէ օր գաղաղացող Ա. Մա
րիքոն կայսրը նամակ մը գրած էր Հը
ռոմի Պապին, եւ կառաջարկէր որ իր
տէրութեան ազատամբնող գաւառներ
ըր վերադառն իրեն հնազանդեցնել ան
հրապարակով՝ հրաժարի անոնցմէ :

Հռոմի պաշտօնական լրագիրը յունիսկ
3/17 թուով լուր կու տայ թէ Հռոմի
տէրութեան ամբողջ պահպնել բոլոր հոռ
մէսկանաց շահաւէթ խնդիր մը ըլլալով,
Պապը իր խղճմանքէն պարտաւորեալ
հարկադրել է բացասական պատասխան
տալու Վարօլէոն կայսեր առաջարկու
թեանը :

— 0 —

Եւրոպայի եւ մանաւանդ Պարսկոյ
ու Մեղրոյ լրագրաց վերջին թիւերուն
զեխաւոր զեղանաց նկատ մը եղած է Ա.
Վարօլէոն կայսեր մէկ նամակը Պետա
թեան պաշտօնէին զրկած, որուն մէջ
կայսրը առեւտրական ազատութեան վե
րաբերեալ նոր օրէնքներ կամ բարեկար
գութիւններ կառաջարկէ :

ԴՊԻՏԻ ԴԵՄՈՒՐՏԵՆՑ

Բ.

Արեւմտեան Եւրոպայի Դեմոկրատներ.

Ո՛վ լայն Տրոյս, ո՛ր տեւրեւանց
յոյր անասան,
Ա. Ինչ յամենքդ ժամանակս
կը պարանջ :

Ողջն, ազատութեան թերթին
վեճակները, վերջին Հռոմայեցիք, վեր
ջին յոյս եւ ապաւին հիմնադրաց օտար
մին : Եւրոպայիս երազ մը տեսեր էր,
որուն մէջ հրեշտակ մը աստղադարձ շըր
ջանակաւ գէղմը մը ցըրուցնելով իրեն, “ Սո
վալ յաղթեցես . ” ըսեր էր : Ո՛վ կերկ
մարտի այս գէղմին քուկը ըլլալուն վրայ :
Ես ալ Բրուսսելսի կանթիլին առջեւ իմ
Տքնութիւններովս հսկած տեղս, քու
ստուերդ տեսայ, որ գերմանական աղի
գաշաւերէն գէղ ՚ի յիս գալով, - Սէնի եւ
գերբն իրար կը տանանք ըսաւ : Եւ հաւա
սիկ Սէնի եղերքն, եւ ահաւասիկ մեզ
իրար բերող դժուակ վայրկեանը . բարի
եկար եւ բարի տեսանք : Յոգնած կերե
ւաւ, եւ կըթուր թէ հերակեան նա
հատակութիւններէդ կուգաս, քանի մի
լին թղուկ փախուցիր արդեօք առջեւ կը :

Բայց կանքիկ պոյ ահագին բռնե
լուն ինչն . Ալեքսանդրի վանքին դռներն
են, թէ Հաւր-...-ի վեճակը թարգմա
նութիւնդ : Թարգմանութիւններդ, ահ,
“ Սեղը կամ կեղեցանեն շրթունք քո՝
քոյր իմ հարսն : ” Փոքրոս Չափկոս
Փալեքարային գործոց թարգմանութիւ
նըդ՝ որ Հայոց սիրահերուն խթան, միա
քերուն թեւ, օտուրներուն խարազան,
եւ ուշադր Ալեքսանդր-...-ի պարսկե
ր-...-ի յարութիւն եւ կենսագործութիւն
պիտի ըլլայ, բարեւ, Հայոց գրականու
թեան ալ վերջին օսկեղարն ըլլալուն երկ
բայութիւն չիկայ : Ի՛նչ յատակութիւն
լեզուի, ի՛նչ ընտրութիւն ու ձգող
թիւն բառից, ի՛նչ պարզութիւն իմաս
տի, եւ ի՛նչ հեշտութիւն բացատրու
թեան : Բայց ինձի գէ՛մ որոտացած . . .
այսինքն, ինքնակող գրադիտիս գէ՛մ շան
թապէս արձակած դատարկիքդ, . . . Տէր
իմ Տէր, կենացս մինչեւ վերջն իս ա
սանի շանթերու արժանացո հոգիս առ
նիկդ առաջ . . . այն գառակներդ, . . .

2 Արեւմ. Եւր. 177

ըսէ ինձի Դեմոկրատներ, Արիւստի մա
սունքը դա՛մ եւ տեղ մը . . . չէ՛նք կը
խենթեմ հիմայ Եւրոպա իմ . . .
Ո՛հ, Դեմոկրատներ, գրածք ու կարգա
ցածք Տուրքիականներէն չէ՛ արդեօք :
Ե՛հ, ի՛նչ կըսէ թող ըսէ աշխարհ, ա
նկայ Տուրքիական ծառ մըն է, եւ Ար
իւստի սրբազան եղեղաւր դրուած . նոյն
համը, նոյն հոտը, նոյն աղն ու պղտի
քը, նոյն քայտին ու խոտորը, նոյն բոցն
ու կրակը :

Դեմոկրատներ, դիտեմ, համեստու
թիւնդ չնկեր, որ ուրիշն արտասանու
թեամբ դրչիք մեղիկներուն յօժարա
բար ու կնքութիւն ընես, բայց թէ որ
ես ալ նոյն իսկ պարտութեանս մէջ չեմ
կրնար ուրախութեան խանդս դա
պել նէ՛ ի՛նչ ընենք : Տուրքիականիդ
խնդիրը եւքի ձեռքով, կարգեմ, ինձի
եւ ընթերցողացս հաճութիւն ընելու
համար ժողի ըրէ, քեզի Չափկոսին մէ
ջէն քանի մը տող միայն կրկնեմ : “ Ան
“ գունդները չափեմ, ու, ժայռերու
“ անհեղեղ ցիցերուն զարններէն յոյ
“ նա՛մ ալ ընելու առջին հանգամանակ
“ մը առնող քա՛նք կառաւ-...-ն է չնչնար : ”

1 Արեւմ. Եւր. 178

Մտադրայիս, ժայռից ցիցերուն զարնը
ւող աշուններն ողջ չեն մնար, որ անկէ
ետեւ գէ՛մերնին կըս՝ առարկաներն ալ
տեսնան . բայց Հայոց ի՛նչ վայրէ՛կու
բաց տեսանք ու չտեսնալը : Հայոց բա
ւական է դիտեալը, որ քա՛նք կառաւ-...-ն
բառերը Դեմոկրատներ Սփինքսի եւ առու
րիական Հայ՝ Ուսայից թեղաբաժն բար
ձր մէկ առեղծը, ու գալորոյն մանկանց
համար ալ նոր ծուածեղ մըն է, որ ու
տելով չիկացուցիր :

Նայէ՛, սա տողերն ալ Հայ բանա
նասիրաց ուշադրութեան արժանի չեն :
“ Փոքրոս եկաւ, . . . բայց բնդ հանուր
“ տիրութիւնն ու յուզմունքը, բաղձու
“ թեան քառաւեղ քեզ-...-ն ու լու
“ թիւնը վշտալից աղիկցութիւն մը ըրին
“ իր վրայ : ” Ի՛նչ կըսես . այս քառա
ւեղ քեզ-...-ն գաղաղակց ասացումը
հասկնալու համար անլեզուաբէ՛տ Հա
յոց խելագատակները չնպիտի ծախին
ընդունայն ձգալը : Եւ շուտ, բայց թող
ջանան քիչ մըն ալ դիմանան, որ ծախ
թին առաջ սա տողերն ալ ըսն Եւրոպ
ոյ համար : “ Ան . . . ստակի ու բան
“ սարկութեան նպատակ . . . խորտա
“ յար . . . ”

1 Արեւմ. Եւր. 188
